

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 9 listopada 2017 r.

Pozycja 237

POSTANOWIENIE

z dnia 18 maja 2017 r.

Sygn. akt Ts 246/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

art. 45 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 665, ze zm.) z art. 40 w zw. z art. 2, art. 32 oraz art. 65 ust. 4 w zw. z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej skierowanej do Trybunału Konstytucyjnego 23 listopada 2016 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 45 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 665, ze zm.; dalej: k.k.w.) jest niezgodny z art. 40 w zw. z art. 2, art. 32 oraz art. 65 ust. 4 w zw. z art. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą. Skarżący wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z października 2008 r. został skazany na karę grzywny. Następnie postanowieniem z lipca 2016 r. Sąd Rejonowy w T. zamienił skarżącemu nieuregulowaną część grzywny na prace społecznie użyteczne w wymiarze 20 godzin. W wyniku wniesionego zażalenia Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z września 2016 r. utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z lutego 2017 r. pełnomocnik skarżącego został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej oraz do złożenia pisemnego oświadczenia o własnoręcznym sporządzeniu tejże skargi. W odpowiedzi na powyższe zarządzenie pełnomocnik skarżącego skierował do Trybunału pismo procesowe z 22 marca 2017 r.

Zdaniem skarżącego „niezgodnym z zasadami państwa prawa oraz z zakazem nie-ludzkiego i poniżającego traktowania wyrażonym w art. 40 Konstytucji jest stan, w którym wartość ekwiwalentu w postaci pracy wylicza się wg, tak wartości abstrakcyjnie niskiej, iż faktycznie poniżającej. W ocenie skarżącego nie ma żadnego uzasadnienia w jakichkolwiek

zasadach demokratycznego państwa prawa traktowanie osób skazanych jako osób całkowicie pozbawionych prawa do godnego traktowania przez władze publiczne”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie ustawy o TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy ustawy o TK.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, jeżeli skarga: nie spełnia określonych przez prawo wymagań, jej braki formalne nie zostały usunięte w terminie, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o TK.

Trybunał Konstytucyjny przypomina, że skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnie chronionych wolności i praw. Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna musi zawierać m.in. określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. Ponadto skarżący musi wskazać, która konstytucyjna wolność lub prawo, i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone oraz uzasadnić zarzuty niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem, powołując argumenty lub dowody na ich poparcie. Dopiero bowiem powyższe elementy konstrukcyjne skargi konstytucyjnej pozwalają Trybunałowi ocenić zasadność zarzutów skarżącego oraz przywołanej przez niego argumentacji. Właśnie z uwagi na wysoki stopień sformalizowania skargi konstytucyjnej jest ona objęta tzw. przymusem adwokacko-radcowskim. Ma on zagwarantować to, że pisma wnoszone do Trybunału będą spełniały wszelkie kryteria stawiane przez przepisy prawa. Pominięcie w skardze jej koniecznych elementów albo ich niedostateczne rozbudowanie oznacza, że Trybunał nie może zbadać konstytucyjności przepisów zakwestionowanych w skardze konstytucyjnej.

Środkiem mającym przeciwdziałać takim sytuacjom jest instytucja wezwania do uzupełnienia braków formalnych skargi, określona w art. 61 ust. 3 ustawy o TK. Pozwala ona na uzupełnienie pisma procesowego o wskazane przez sędziego Trybunału Konstytucyjnego braki, które uniemożliwiają nadanie skardze dalszego biegu. Jest to rozwiązanie gwarancyjne, które ma zapewnić skarżącemu dodatkową ochronę w przypadkach, w których wniesiona skarga konstytucyjna obarczona jest uchybieniami formalnymi.

W analizowanej sprawie, po przeprowadzeniu wstępnej kontroli skargi, sędzia Trybunału Konstytucyjnego stwierdził istnienie wielu uchybień formalnych, które nie pozwalały nadać jej dalszego biegu. Dlatego, zarządzeniem z 27 lutego 2016 r. wezwał pełnomocnika skarżącego do uzupełnienia braków formalnych skargi m.in. przez: dokładne określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiąz-

kach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją oraz o dokładne określenie sposobu, w jaki zakwestionowany przepis prowadzi do naruszenia konstytucyjnych praw i wolności wskazanych przez skarżącego w skardze konstytucyjnej. Ponadto w wyniku powzięcia wątpliwości, czy skarga została sporządzona przez pełnomocnika, został on wezwany do złożenia oświadczenia o własnoręcznym sporządzeniu wniesionej skargi.

W piśmie z 22 marca 2017 r. pełnomocnik skarżącego oświadczył, że sporządził skargę własnoręcznie, natomiast – mimo sformułowania pisemnego stanowiska w sprawie wskazanych braków formalnych – nie doprowadził do ich materialnego usunięcia, tzn. nie wskazał dokładnego sposobu naruszenia przez zaskarżony art. 45 § 1 k.k.w. konstytucyjnych praw i wolności wynikających z powołanych przez skarżącego wzorców kontroli, tzn. art. 40 w zw. z art. 2, art. 32 oraz art. 65 ust. 4 w zw. z art. 2 Konstytucji

Pełnomocnik ograniczył się jedynie do przedstawienia oceny zakwestionowanego przepisu, wyjaśniając, że art. 45 § 1 k.k.w. pozwala na orzeczenie zastępczej kary obowiązku pracy na cele społecznie użyteczne w przypadku nieuiszczenia kary grzywny w całości. Jego zdaniem orzeczenie takiego obowiązku przez sąd wobec skarżącego „jest formą niehumanitarnego i poniżającego traktowania osoby, której nie stać na uiszczenie wymierzonej grzywny” i można tu mówić „o wyzysku”.

Trybunał stwierdza, że powyższej wypowiedzi nie można utożsamić z prawidłowym uzupełnieniem braków formalnych, tj. dokładnym określeniem sposobu naruszenia konstytucyjnych praw i wolności skarżącego wynikających z art. 40 w zw. z art. 2, art. 32 oraz art. 65 ust. 4 w zw. z art. 2 Konstytucji.

Okoliczność ta, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 ustawy o TK, jest samodzielną podstawą odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 37 ust. 4 w związku z art. 50 ustawy o TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.